

Poznań 56'

- Poznański czerwiec 1956 roku- pierwszy w PRL strajk generalny i protesty uliczne
- Przyczyną podjęcia strajku była zła sytuacja gospodarcza, podniesienie cen oraz zmniejszenie się płac robotników, oraz brak zrozumienia ze strony władz
- Rozpoczęto strajki w największych zakładach w mieście, które zakończyły się manifestacją uliczną, w której wzięło około 100 tysięcy osób

Demonstranci na ulicach Poznania

Czołgi na ulicach Poznania

- Demonstranci omyłkowo zaatakowali więzienie i wypuścili z niego więźniów na co władza odpowiedziała użyciem regularnego wojska
- W trakcie walk zginęło około 78 oraz 600 zostało rannych
- Po zakończeniu strajków aresztowano 250 osób, a propaganda oznajmiła że strajki wywołał zachodni kapitaliści

Premier Józef Cyrankiewicz

- "Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę na władzę ludową, niech będzie pewniem że mu tę rękę władza ludowa odrąbie"

MARZEC '68

Marzec 1968 (zwany również 'studenckim marcem' - kryzys polityczny związany z falą protestów studenckich i walką polityczną w szeregach PZPR, podgrzewaną przez antysemicką i antyinteligentką propagandę.

Przyczyny

- wojna Izraelsko-arabska
- poparcie ZSRR dla Palestyny
- naciski Moskwy na Władysława Gomułkę, by potępił Izrael
- nagonka antyżydowska w PZPR napędzana przez przez "partyzantów" Mieczysława Moczara w celu odsunięcia od władzy Władysława Gomułki
- zdjęcie ze sceny Teatru Narodowego "Dziadów"

Przebieg

- protesty studenckie po cenzurze "Dziadów"
- usunięcie z Uniwersytetu Warszawskiego Adama Michnika i Henryka Szajfera
- 8.03.1968 wiec studenckich UW w obronie wydalonych z uczelni; krwawo stłumiony przez milicję
- rozszerezenie się protestów do innych miast w Polsce (Kraków, Poznań, Gdańsk)
- aresztowania i kampania antyżydowska - frakcja Moczara insynuuje spisek syjonistyczny, który ma odpowiadać za protesty
- nagonka i represje w stosunku do pisarzy, artystów i inteligencji pochodzenia żydowskiego
- aresztowanie Adama Michnika, Jacka Kuronia i Karola Modzelewskiego i skazanie na 3.5 roku więzienia
- oskarżenie 262 osób (studentów i pracowników naukowych) i kary w postaci relegowania z uczelni i wcielania do wojska

Skutki

- około 15 tys. obywateli polskich pochodzenia żydowskiego musieli opuścić kraj (w tym wybitni naukowcy, dziennikarze i literaci)
- około 8 tys. osób wyrzucono z PZPR, a 80 zostało usuniętych z wysokich stanowisk
- Władysław Gomułka zostaje przy władzy mimo jego osłabionej pozycji
- osłabienie statusu polskich uczelni
- interwencja militarna Polski w Czechosłowacji w celu stłumienia zamieszek

◀ 8.03.1968 wiec studentów UW na ulicach Warszawy

Władysław Gomułka (pierwszy sekretarz KC PZPR 1956-1970), podczas przemówienia 19.03.1968 atakującego "syjonistów"

Plakat do współczesnej inscenizacji "Dziadów" w reżyserii Kazimierza Dejmka z udziałem Gustawa Holoubka

▲ Ryszard Siwiec (weteran AK, filozof) 8.09.1968 dokonał w Warszawie samospalenia podczas uroczystości Dziesięciolecia stając się symbolem polskiej drogi do niepodległości. Był to protest przeciwko udziałowi Ludowego Wojska Polskiego w inwazji na Czechosłowację.

◀ Antyżydowskie hasła podczas kampanii propagandowych organizowanych przez zwolenników Gomułki, oskarżających Żydów o rozpętanie protestów studenckich.

Grudzień 1981

Ogłoszenie stanu wojennego
13 XII 1981 - 22 VII 1983

• 586 dni
• ponad 10 tys. internowanych

"Obywatelki i obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej! Zwracam się dziś do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do Was w sprawach wagi najwyższej. Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią."

Stan wojenny ogłoszony został 13 grudnia 1981 w przemówieniu gen. Wojciecha Jaruzelskiego

Reakcją na stan wojenny były liczne strajki, m. in. krwawo stłumiony strajk w KWK "Wujek"

Mimo aresztowań i represji, Solidarność działała w podziemiu. Założono TKK i Ogólnopolski Komitet Oporu

Wprowadzone ograniczenia:

- godzina milicyjna (22:00 - 6:00)
- zawieszenie działalności związków zawodowych, szkół, uczelni, kin, teatrów oraz prasy
- zakaz organizacji strajków, manifestacji, protestów
- militaryzacja państwa
- zawieszenie komunikacji telefonicznej
- powołanie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego

grudzień

1970

Kalendarium

List partyjny sprzed wydarzeń grudnia 70'
"Podwyżki cen na szereg artykułów powszechnego użytku nie mogą być, z natury rzeczy przyjmowane z zadowoleniem przez masę pracującą. Chodzi o to, aby przyjęte zostały ze zrozumieniem. To właśnie ma na celu niniejszy list. Najważniejszym więc zadaniem stojącym przed wszystkimi członkami partii i przed wszystkimi organizacjami partyjnymi w chwili obecnej jest wyjaśnienie wszystkim ludziom pracy przyczyn i słusznych celów jakimi powodowała się partia i rząd, podejmując te doniosłe decyzje"

9 grudnia - wydanie rozporządzenia: "w sprawie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego"

12 grudnia - uchwalenie zmiany cen detalicznych

14 grudnia - pierwszy strajk, zorganizowany przez stoczniovców gdańskich, krwawe stłumienie zamieszek

15 grudnia - dołączenie do strajku kolejnych ośrodków pracy oraz następnych miast

16 grudnia - otwarcie ognia przez milicję i służby do demonstrantów z Gdyni

18 grudnia - decyzja o ugodowym rozwiązaniu konfliktu

20 grudnia - rezygnacja z posady I sekretarza KC PZPR - Władysława Gomułki i wybranie następcy - Edwarda Gierka

Zmiana cen detalicznych szeregu artykułów rynkowych
Komunistki Polskiej Agencji Prasowej

Jako pierwsi zbuntowali się robotnicy z Gdańska, którzy wstrzymali pracę w zakładach, żeby udać się pod siedzibę KC PZPR oraz gdańskie radio. Tam wybrali przedstawicieli, którzy mieli za zadanie przedstawić żądania, jednak na miejscu nie dość, że nie dopuszczono ich do głosu, to jeszcze zostali potraktowani jak najgorsi bandyci. Ów wydarzenie było iskrą rzuconą na beczkę prochu.

Janek Wiśniewski padł - symbol bohaterskiej walki przeciwko komunistycznej tyranii

Cześć Bogdan, ano Fatalnie. W sklepach znów wszystko zdrożało. W dodatku wigilia zapasem, a ja nie mam za co kupić karpia dla moich dzieciak. Wrrrrrr

Cześć, jak się trzymasz Zdzisiek?

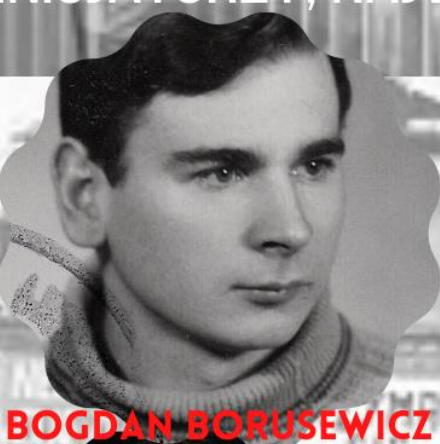
Strajki Grudnia 70'

Gdańsk
Szczecin
Gdynia
Elbląg
Białystok
Wałbrzych
Kraków

SERIA STRAJKÓW, NARODZINY NSZZ SOLIDARNOŚĆ

SIERPIEŃ 1980

INICJATORZY, NAJWAŻNIEJSI PRZEDSTAWICIELE

BOGDAN BORUSEWICZ

JERZY BOROWCZAK

BOGDAN FELSKI

ANDRZEJ KOŁODZIEJ

LUDWIK PRĄDZYŃSKI

ANNA WALENTYNOWICZ

LECH WAŁĘSA

22.08:

ARESZTOWANIE DELEGATÓW KOMITETU STRAJKOWEGO PRZEZ SB W ELBLĄGU

23.08:

PRZYBYCIE DO GDAŃSKA DELEGACJI RZĄDOWEJ Z WICEPREMIEREM NA CZELE; ROZPOCZĘCIE ROZMÓW, TRANSMITOWANYCH NA CAŁY ZAKŁAD; UKAZANIE SIĘ PIERWSZEGO NUMERU STRAJKOWEGO BIULETYNU INFORMACYJNEGO „SOLIDARNOŚĆ”

26.08:

WZNOWIENIE ROZMÓW Z DELEGACJĄ RZĄDOWĄ W KWESTII PIERWSZEGO Z POSTULATÓW – UTWORZENIA WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH; ZASILENIE FUNDUSZY KOMITETU STRAJKOWEGO PRZEZ ZAGRANICZNYCH ZWIĄZKOWCÓW; WYBUCH STRAJKÓW SOLIDARNOŚCIOWYCH W KOLEJNYCH MIASTACH; WYĞŁOSZENIE KAZANIA KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO, EMITOWANEGO W TELEWIZJI

28.08:

ROZPOCZĘCIE ARESZTOWAŃ DZIAŁACZY OPOZYCYJNYCH PRZEZ WŁADZE; ODEBRANIE TELEGRAMÓW Z WYRAZAMI POPARCIA PRZEZ STRAJKUJĄCYCH, PŁYNĄCYCH Z CAŁEGO ŚWIATA; ROZPOCZĘCIE STRAJKU PRZEZ GÓRNIKÓW NA ŚLASKU

29.08:

POD ZNAKIEM ZAPYTANIE STAJE KWESTIA POWSTANIA WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH; W STOCZNI GDAŃSKIEJ ROZWIJA SIĘ DRUK NIEZALEŻNYCH WYDAWNICTW, NIE NADAŻAJĄCYCH W DZIAŁALNOŚCI Z POWODU DUŻEGO ZAINTERESOWANIA.

30.08:

PODPISANIE POROZUMIĘŃ Z DELEGACJĄ RZĄDOWĄ PRZEZ KOMITET STRAJKOWY W SZCZECINIE; ROZPOCZĘCIE ROZMÓW Z KOMISJĄ RZĄDOWĄ W STOCZNI GDAŃSKIEJ, WSTĘPNA AKCEPTACJA CZĘŚCI Z 21 POSTULATÓW; STRAJKUJĄCY ŻĄDAJĄ ZAKOŃCZENIA REPRESJI SB WZGLĘDEM OPOZYCJI - WICEPREMIER JAGIELSKI ZASŁANIA SIĘ NIEWIEDZĄ NA TEN TEMAT REPRESJI SB WZGLĘDEM OPOZYCJI,

31.08:

PODPISANIE POROZUMIĘŃ POMIĘDZY MKS REPREZENTUJĄCYM PONAD 700 ZAKŁADÓW A DELEGACJĄ RZĄDOWĄ W SALI BHP STOCZNI; WICEPREMIER JAGIELSKI WYRAŻA ZGODĘ NA PISEMNE GWARANCJE ZWOLNIENIA WIĘZNIÓW; O GODZINIE 16 PODPISANO DOKUMENT KOŃCOWY POROZUMIĘŃ. STRAJK DOBIEGA KOŃCA

17.09:

OFICJALNIE ZAWIĄZANY ZOSTAJE NIEZALEŻNY SAMORZĄDNY ZWIĄZEK ZAWODOWY SOLIDARNOŚĆ, KTÓRYM PRZEWODNICZĄCYM ZOSTAJE LECH WAŁĘSA

14.08:

ZWOLNIENIE ANNY WALENTYNOWICZ; ROZPOCZĘCIE STRAJKU - PRZERWANIE PRACY PRZEZ KILKA WYDZIAŁÓW STOCZNI GDAŃSKIEJ; OKREŚLENIE ŻĄDAŃ ROBOTNIKÓW

15.08:

PRZYŁĄCZENIE SIĘ DO STRAJKU STOCZNI IMIENIA KOMUNY PARYSKIEJ W GDYNI, NA CZELE Z ANDRZEJEM KOŁODZIEJEM; STRAJK KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W GDAŃSKU, ZABLOKOWANIE KOMUNIKACJI TELEFONICZNEJ Z RESZTĄ KRAJU.

16.08:

ROZMOWA DYREKCJI STOCZNI GDAŃSKIEJ ZE STRAJKUJĄCYMI; CZĘŚCIOWA ZGODA NA ŻĄDANIA; NIEZGODA WŚRÓD PROTESTUJĄCYCH - CZĘŚĆ KONCZY STRAJK, CZĘŚĆ GO KONTYNUUJE; OGŁASZENIE STRAJKU SOLIDARNOŚCIOWEGO, POWOŁANIE MIĘDZYzakładowego KOMITETU STRAJKOWEGO

17.08:

ODPRACOWANIE MSZY NA TERENIE STOCZNI GDAŃSKIEJ I GDYŃSKIEJ POSTAWIENIE PRZED GŁÓWNĄ BRAMĄ KRZYŻA UPAMIĘTNIAJĄCEGO OFIARY GRUDNIA '70

18.08:

SFORMUŁOWANIE 21 POSTULATÓW STRAJKOWYCH, POWSTANIE WOLNEJ DRUKARNI STOCZNI GDYŃSKIEJ; ROZPOCZĘCIE STRAJKU PRZEZ STOCZNIĘ SZCZECIŃSKĄ

20.08:

ZATRZYMANIE DELEGATÓW KOMITETÓW STRAJKOWYCH PRZEZ MO I SB

SKOK PRZEZ PŁOT

MUR PRZEZ KTÓRY PRZESKOCZYŁ WAŁĘSA

ZADANIA STRAJKUJĄCYCH ZAKŁÓG

ZAKŁADÓW PRACY; PRZEDSIĘBIORSTW REPREZENTOWANYCH PRZEZ MIĘDZYZAKŁADOWY KOMITET STRAJKOWY. MKS REPREZENTUJE ZAKŁAGI I INSTYTUCJE, KTÓRYCH FUNKCJONOWANIE JEST NIEZBĘDNE SPOŁECZNIE. KOMITET OWY MA NA CELU DOPROWADZIĆ DO ROZMÓW, KTÓRE SPEŁNIA OCZEKIWANIA STRAJKUJĄCYCH ZAKŁÓG. JEDNYM Z PIERWSZYCH WARUNKÓW ROZPOCZĘCIA ROZMÓW JEST ODBLOKOWANIE TELEFONÓW. ZADANIA TE SĄ NASTĘPUJĄCE:

1. AKCEPTACJA NIEZALEŻNYCH OD PARTII I PRACODAWCÓW WOLNYCH ZWIĄZKÓW ZAWOD. WYNIKAJĄCA Z KATYKOWANEJ PRZEZ PRL KONWENCJI NR 87 MIĘDZYNAR. ORGANIZACJI PRACY.
2. ZAGWARANTOWANIE PRAWA DO STRAJKU ORAZ BEZPIECZEŃSTWA STRAJKUJĄCYCH ORAZ OSOBOM WSPÓŁCZAJĄCYM.
3. PRZESZCZEGĄC ZAGWARANTOWANI W KONSTITUCJI PRL WOLNOŚĆ SŁOWA, DRUKU I PUBLIKACJI, A TĄM SAMYM NIE REPRESJONOWAĆ NIEZALEŻNYCH WYDAWNICTW ORAZ UDOSTĘPNIĆ ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU DLA WSZYSTKICH WYZNAŃ.
4. PRZYWRÓCIĆ DO POPRZEDNICH PRAW:
 - a) Ludzi zwolnionych w 1970, 1976 r. i studentów wydalonych z uczelni za przekroczenie limitu więzienia politycznych i E. ZADROZYSKIEGO, J. KOZŁOWSKIEGO, M. KOZŁOWSKIEGO.
 - 5. PODAĆ W ŚRODKACH PRZEKAZU INFORMACJE O UTWORZENIU SIĘ MKS-u I DRUKOWAĆ JEJ ZADANIA.
 - 6. PODAĆ REALNE DZIAŁANIA W CELU WYPROWADZENIA NA JUZ SYTUACJI KRYZYSOWEJ POPRZECI: PODAWANIE PUBLICZNEJ INFORM. O SYTUACJI SPOŁ-GOSPE. UMÓWNIENIE WSPÓLNIE UCZESTNICZENIA W DYSKUSJI NAD PROGRAMEM REFORM.
 - 7. WYPŁACIĆ WSZYSTKIM STRAJKUJĄCYM WYMNAGRODZENIE ZA OKRES STRAJKU JAK ZA URLOP WYPOCZYNKOWY Z FUNDUSZU CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH.

POSTULATY STRAJKUJĄCYCH ZAPISANE NA TABLICACH BHP

8. PODIEŚĆ ZASADNICZE UPOSAŻENIE KAŻDEGO PRACOWNIKA O **2000** ZŁ NA MIESIĄC JAKO REKOM-PENSACJE DOTYCHCZASOWEGO WZROSTU CEN.
9. ZAGWARANTOWAĆ AUTOMATYCZNY WZROST PŁAC RÓWNO-LEGIE DO WZROSTU CEN SIŁKI KUPUJĄCY PNIENADZA.
10. REALIZOWAĆ PEŁNE ZAOPATRZENIE RYNKU WE-ŁNIETRZNEGO WARTYKULY ŻYWIENIOWEJ, A EKSPOR-TOWAĆ TYLKO WYKŁĄCZNIE NADWYŻKI.
11. WPROWADZIĆ NA MIESO I JEJEGO PRZEŁOBRY KATRY-BONY ŻYWIENIOWE (do czasu opromieniowania żywności).
12. ZNIEMIEĆ CENY KOMERCYJNE ORAZ SPRZEDAŻ ZA DEWIZY W TZW. EKSPORCIE WEWNĘTRZNYM.
13. WPROWADZIĆ ZASADY DOBRU KADRY KIEROWNI-CZEJ NA ZASADACH KWALIFIKACJI, A NIE PRZY NALEŻNOŚCI PARTYNIEJ ORAZ ZNIESIĆ PRZYWI-ŁEJE MO, SB, ABORATO PARTYNIEGO POPRZECI: - ZROBNIANIE ZASIEKÓW RODZINNYCH - ZLIKWIDOWANIE SPECJAŁNEJ SPRZEDAŻY.
14. WPROWADZIĆ EMERYTURY PO PRZEPRACOWA-NIU **35** LAT JEDNOCZESNIE SKRACAJĄC WIEK EMERYTALNY KOBIECI DO **50** LAT, MĘCZYŹN DO **55** LAT.
15. ZROBNIĆ RENTY EMERYTÓW STAREGO PORTEFEL DOTYCHCZASU AKTUALNIE WYPŁACANYCH.
16. POPRAWIĆ WARUNKI PRACY SŁUŻBY ZDROWIA (O ZAPĘWNI-BENIĄ OPIEKĘ MEDYCZNĄ DZIENNY PRACOWNICY).
17. ZAPĘWNIĆ OPIEKĘ MEDYCZNĄ W PRZEBIEGU I ZŁOŻYCH 7.
18. WPROWADZIĆ MACROZEMWIELANIE PRZEZ OKRES **3** LAT.
19. SKRÓCIĆ CZAS OCZEKIWANIA NA MIESZKANIA.
20. PODIEŚĆ DLETY - 40 DO **100** ZŁ I DOKIENKA ZA ROZŁĄKĘ.
21. WPROWADZIĆ WSZYSTKIE SPOSOBY WYMIENIE OPIEKI PRACOWNIKÓW W ROKU CIĄGŁYM I SYSTEMIE 4 DRYLÓW. BRANŻOWYCH ŚRODÓW ZŁI KOMPENSOWAĆ ZWIĘKSZONY WYPIŁEK URLODÓW, JUBILANCI PARTYNIE DZIENNY WYPIŁEK OPIEKI.

MIĘDZYZAKŁADOWY
KOMITET
STRAJKOWY

ŹRÓDŁA:

Tekst:

- "Poznać przeszłość 4", Nowa Era 2022
- "Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski 1918-1989", Warszawa 2022
- Film "Polskie miesiące - grudzień '81" na kanale Fundacja Centrum Solidarności
- Piotr Grzelczak "Orła wrona nie pokona!", biuletyn.poznan.pl
- "Kulisy Spraw: Historyk o Wojciechu Jaruzelskim", polskieradio24.pl

Przemówienie gen. Wojciecha Jaruzelskiego:

- Film "Wojciech Jaruzelski ogłasza wprowadzenie stanu wojennego" na kanale TVP VOD
- "Stan wojenny 1981 - 1983. Wybór źródeł", Katowice 2021

Fotografie:

- Zbiory archiwum IPN (online)
- Zbiory Europejskiego Centrum Solidarności
- Archiwa Państwowe. Narodowe Archiwum Cyfrowe

Źródła:

- Instytut Pamięci Narodowej: Archiwalia-Poznań, Poznański czerwiec na archiwalnych fotografiach
- Wikipedia: Poznański Czerwiec
- Wikipedia: Józef Cyrankiewicz
- Youtube: kanał Ciekawe historie